

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет/інститут Економічний

Кафедра Фінансів

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Грошово-кредитні системи

Освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування»

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “30” серпня 2021 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація			
Назва дисципліни	Грошово-кредитні системи		
Викладач (-і)	к.е.н. Левандівський О.Т.		
Контактний телефон викладача	+38(050)9413217		
E-mail викладача	omelyant@ukr.net		
Формат дисципліни	Очний		
Обсяг дисципліни	3кредити ЕКТС		
Посилання на сайт дистанційного навчання			
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій		
2. Анотація до курсу			
<p>Навчальна дисципліна спрямована на формування системи знань щодо основних тенденцій та особливостей розвитку грошового обігу і кредитних систем зарубіжних країн; розуміння характеру впливу різних чинників на формування сучасних грошових, кредитних і валютних систем країн світу.</p>			
3. Мета та цілі курсу			
<p>Метою навчальної дисципліни є вивчення та узагальнення досвіду зарубіжних країн щодо організації та функціонування національних грошово-кредитних систем; з'ясування системи факторів, що визначають характер кредитних систем країн з ринковою економікою та їхню інтеграцію до світової фінансової системи; аналіз проблем та шляхів підвищення ефективності функціонування грошово-кредитних систем зарубіжних країн у сучасних умовах.</p>			
4. Результати навчання (компетентності)			
<p>Предметом вивчення навчальної дисципліни є організація банківської діяльності, особливості проведення банківських операцій та регулювання діяльності банку.</p> <p>У результаті вивчення дисципліни студенти повинні знати:</p> <p>зміст основних економічних категорій, які характеризують грошово-кредитні системи; еволюцію грошово-кредитних систем зарубіжних країн; національні системи регулювання грошово-кредитних відносин; інфраструктуру грошово-кредитних систем зарубіжних країн та їхній сучасний стан;</p> <p>розуміти</p> <p>проблеми розвитку грошового обігу та кредитних систем у сучасних умовах.</p> <p>вміти:</p> <p>аналізувати та оцінювати стан світового фінансового ринку та грошово-кредитних ринків різних країн; визначати шляхи розвитку та ефективного функціонування грошово-кредитних систем зарубіжних країн у контексті інтеграційних та глобалізаційних процесів у фінансовій сфері.</p>			
5. Організація навчання курсу			
Обсяг курсу 90 год.			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
лекції		22 год.	
семінарські заняття / практичні / лабораторні		22 год.	
самостійна робота		46 год.	
Ознаки курсу			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік)	Нормативний / вибірковий

		навчання)			
I	072«Фінанси, банківська справа і страхування»	I		вибірковий	
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Літер атура	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
I семестр					
<p>Тема 1. Грошові системи: сутність та основні етапи розвитку Сутність грошової системи, її призначення та місце в економічній системі країни. Елементи грошової системи. Основні етапи розвитку грошових систем. Основні типи грошових систем, їх еволюція. Системи металевого й кредитного обігу. Класифікація типів грошових систем за різними критеріями. Державне регулювання грошового обороту як головне призначення грошової системи. Центральний банк як орган державного регулювання грошової сфери. Принципи організації сучасних грошових систем зарубіжних країн.</p>	Лекція, семінарське заняття	[1,2]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
<p>Тема 2. Кредитні системи: сутність та структура Сутність, призначення та види фінансового посередництва. Сутність та структура кредитної системи. Еволюція кредитних систем. Принципи побудови кредитних систем на сучасному етапі.. Банки як провідні суб'єкти фінансового посередництва. Сутність та функції банків. Банківська система. Поняття банківської системи, її цілі та функції. Специфічні риси банківської системи. Принципи побудови банківської системи. Сучасні тенденції розвитку банківської системи. Характеристика спеціалізованих кредитно-фінансових інститутів.</p>	Лекція, семінарське заняття	[1,2]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом

<p>Тема 3. Валютні системи: сутність та еволюція розвитку Сутність валюти, призначення та сфери використання. Валютні системи: поняття, призначення та елементи. Національна валютна система як складова національної грошової системи країни та її елементи. Характеристика елементів національної та світової валютних систем. Валютне регулювання та валютна політика: курсова, облікова, інтервенційна. Світова та міжнародні валютні системи. Основні етапи історичного розвитку світової валютної системи. Золотий стандарт. Генуезька валютна система. Бреттон-Вудська валютна система. Ямайська валютна система. Формування Європейської валютної системи.</p>	<p>Лекція, семінарське заняття</p>	<p>[3,4,5]</p>	<p>Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття</p>	<p>5 балів</p>	<p>До наступного заняття за розкладом</p>
<p>Тема 4. Грошово-кредитна політика: сутність, типи та інструменти Сутність грошово-кредитної політики та її інституційна основа. Визначення грошово-кредитної політики, її об'єкти та суб'єкти. Типи грошово-кредитної політики. Визначення стратегічних, проміжних і тактичних цілей. Класифікаційна характеристика інструментів грошово-кредитної політики. Політика обов'язкових резервних вимог: зміст та ефективність. Політика рефінансування центральним банком комерційних банків: зміст, ефективність та особливості застосування політики рефінансування в умовах інфляції та монетарної стабілізації. Процентна політика центрального банку. Політика центрального банку на відкритому ринку.</p>	<p>Лекція, семінарське заняття</p>	<p>[4,6]</p>	<p>Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття</p>	<p>5 балів</p>	<p>До наступного заняття за розкладом</p>
<p>Тема 5 . Міжнародні валютно-фінансові установи Інтеграційні процеси у світовій економіці та необхідність регулювання міжнародних</p>	<p>Лекція, семінарське заняття</p>	<p>[3,5]</p>	<p>Опрацювати лекційний матеріал, підготуват</p>	<p>5 балів</p>	<p>До наступного заняття за розкладом</p>

<p>валютних та фінансово-кредитних відносин. Міжнародний валютний фонд. Організація та функціональне призначення МВФ. Напрями співробітництва з Україною. Група Світового банку. Основи організації, структура та призначення Світового банку. Регіональні міжнародні кредитно-фінансові інститути. Європейський банк реконструкції та розвитку: порядок створення, призначення і функції. Банк міжнародних розрахунків. Необхідність та порядок створення БМР. Функції банку. Роль БМР у розвитку міжнародного співробітництва у валютно-кредитній сфері.</p>			<p>ися до семінарського заняття</p>		
<p>Тема 6. Грошово-кредитна система Європейського Союзу Передумови створення Європейської системи центральних банків (ЄСЦБ) і єдиної європейської валюти. Етапи створення Європейського валютного союзу. Етапи введення єдиної європейської валюти. Інститути Європейського Союзу. Європейський центральний банк (ЄЦБ). Економіко-правовий статус і функції ЄЦБ. Організаційна структура і функції ЄЦБ. Механізм та основні напрями монетарної політики ЄЦБ. Інструментарій та основні напрями монетарної політики ЄЦБ. Європейський інвестиційний банк.</p>	<p>Лекція, семінарське заняття</p>	<p>[5,7]</p>	<p>Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття</p>	<p>5 балів</p>	<p>До наступного заняття за розкладом</p>
<p>Тема 7. Грошово-кредитна система США Особливості та характеристика основних елементів грошово-кредитної системи США. Еволюція грошово-кредитної системи США. Особливості розвитку та етапи формування грошово-кредитної системи США. Структура ФРС та її роль в кредитній системі США. Особливості функціонування та</p>	<p>Лекція, семінарське заняття</p>	<p>[4,6]</p>	<p>Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття</p>	<p>10 балів</p>	<p>До наступного заняття за розкладом</p>

<p>види комерційних банків в США. Спеціалізовані фінансово-кредитні установи в кредитній системі США. Форми концентрації та централізації банківського капіталу в США. Банківський нагляд у США.</p>					
<p>Тема 8. Грошово-кредитна система Великої Британії Специфічні риси та основні етапи становлення грошово-кредитної системи Великобританії. Англійський фунт стерлінгів як резервна валюта. Стерлінгова зона та роль фунта в ЄВС. Структура банківського сектора Великої Британії. Банк Англії як центральний емісійний банк країни. Спеціалізовані фінансово-кредитні установи в кредитній системі Великої Британії.</p>	<p>Лекція, семінарське заняття</p>	<p>[3,5]</p>	<p>Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття</p>	<p>10 балів</p>	<p>До наступного заняття за розкладом</p>
<p>Тема 9. Грошово-кредитна система Японії Грошово-кредитна система Японії: особливості формування, розвитку та сучасного стану. Грошовий обіг Японії до та після Другої світової війни. Японська єна як резервна та міжнародна валюта країн Азійсько-Тихоокеанського регіону. Особливості кредитної і банківської системи Японії. Функціонування іноземних банків і державних кредитно-фінансових установ Японії. Грошово-кредитне регулювання як головна функція Банку Японії. Банківський нагляд в Японії.</p>					
<p>Тема 10. Принципи функціонування банків в ісламських країнах Ісламська модель фінансової системи. Вплив мусульманської релігійної етики на функціонування банків в ісламських країнах. Структура грошово-кредитної системи ісламських країн. Фінансові структури Близького Сходу. Ісламських банк. Функції Центрального банку ісламських</p>	<p>Лекція, практичне заняття</p>	<p>[6,7]</p>	<p>Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття, пройти тестування до попередні</p>	<p>10 балів</p>	<p>До наступного заняття за розкладом</p>

країн. Державні спеціалізовані кредитні агентства. Інвестиційні компанії. Загальні риси та відмінності ісламського банку та банків світу.		х тем			
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	<p>100 бальна за семестр – як середньо арифметичне 50 балів протягом семестру та 50 балів за залікову роботу</p> <p>“відмінно” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв’язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; вільно володіє науковими термінами;</p> <p>“добре” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв’язках;</p> <p>“задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв’язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв’язки;</p> <p>“незадовільно” – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.</p>				
Вимоги до письмової роботи	<p>Відповідно до навчального плану, студент виконує одну контрольну роботу, яка є допуском до складання іспиту. Головна мета її – перевірка самостійної роботи студентів в процесі навчання, виявлення ступеня засвоєння ними теоретичних положень курсу. При розв’язанні задач студент має детально вказувати, яким саме був хід його роздумів, якими формулами він користувався.</p>				

Семінарські заняття	Семінарське, практичне заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою семінарські, практичні заняття є ланцюжком, який пов'язує теоретичне навчання і навчальну практику з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань студентів. Оцінка за семінарське, практичне заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни
Умови допуску до підсумкового контролю	<p style="text-align: center;">За семестр</p> <ul style="list-style-type: none"> – оцінка за поточне тестування (5 балів); – оцінка за відповіді на всі основні та додаткові запитання під час аудиторних занять (65 балів); – оцінка за контрольну роботу (20 балів); – оцінка за самостійну роботу (10 балів).
7. Політика курсу	
<p>- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);</p> <p>- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;</p> <p>- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації».</p> <p>Засвоєння пропущеної теми лекції з поважної причини перевіряється під час складання підсумкового контролю. Пропуск лекції з неповажної причини відпрацьовується студентом (співбесіда, реферат тощо).</p> <p>Пропущені практичні, семінарські та лабораторні заняття, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує згідно з графіком консультацій. Поточні „2”, отримані студентом під час засвоєння відповідної теми на практичному, семінарському та лабораторному занятті перескладаються викладачеві, який веде заняття до складання підсумкового контролю з обов'язковою відміткою у журналі обліку роботи академічних груп.</p>	
8. Рекомендована література	
<p style="text-align: center;">Основна</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Валютное регулирование в системе государственного управления экономикой. / Под ред. В.М. Крашенинникова. – М.: ИНФРА-М, 2003. 2. Вешкин Ю.Г., Авагян Г.Л. Банковские системы зарубежных стран: Курс лекций. – М.: Экономистъ, 2004. – 400 с. 3. Грошово-кредитні системи зарубіжних країн: Навч. посібник / В.М.Добров, О.А. Мартинюк-Медкова, С.М.Непонящий; Одес. держ. екон.ун-т. – Одеса: ВМВ: 2005. – 292с. 4. Долан Э. и др. Деньги, банки и денежно-кредитная политика. – СПб, 1994. <p>Международные валютно-кредитные и финансовые отношения: Уч-к / Под ред. Л.Н. Красиной. – М.: Финансы и статистика, 2000.</p>	

5. Ермакова С. Л. Зарождение и эволюция банковской деятельности в государствах различных правовых систем, научная монография / [Коллектив авторов] / под ред. канд. экон. наук, доц. Ермакова С.Л. – Москва, 2014.
6. Єгоричева С.Б. Організація діяльності банків в зарубіжних країнах: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 208 с
7. Зарубежные финансово-кредитные системы / К.В. Рудый - Мн.: 2002, - 212 с.
8. Іванов В.М., Софіщенко І.Я. Грошово-кредитні системи зарубіжних країн: курс лекцій. – К.: МАУП, 2001. – 232 с.
9. Капустин М.Г. Евро и его влияние на мировые финансовые рынки. – М.: ДеКА, 2000.
10. Кравець В.М., Кравець О.В. Західноєвропейський банківський бізнес: становлення і сучасність / За ред. В.І. Міщенко. – К.: Знання-Прес, 2003
11. Красавина Л.М. Международные валютно-кредитные и финансовые отношения: учебник. / Л.М. Красавина. – М.: Финансы и статистика, 2010. – 576 с.
12. Лисенков Ю.М., Коротка Т.А. Грошово-кредитні системи зарубіжних країн. - К.: Зовнішня торгівля, 2005. - 118 с.
13. Масленников В.В. Зарубежные банковские системы: Научное издание: Москва: ТД «Элит-2000», 2001. – 392 с.
14. Мельник П. В. Банківські системи зарубіжних країн : підручник / П. В. Мельник, Л. Л. Тарангул, О. Д. Гордей. – К. : Алерта, Центр учбової літератури, 2010. – 589 с.
15. Поляков В.П., Московкина Л.А. Структура и функции центральных банков. Зарубежный опыт. – М.: Инфра - М, 1996.
16. Реверчук С.К. Грошово-банківські системи зарубіжних країн. Навчально- методичний посібник. – Львів: «Тріада плюс», 2007. – 160 с.
17. Рисін В.В. Грошово-кредитні системи зарубіжних країн: Навч. посіб. – Л.: ЛБІ НБУ, 2001.
18. Рудый К.В. Финансово-кредитные системы зарубежных стран: Учеб. пособие. – М.: Новое знание, 2003. – 301 с.
19. Семко Т.В, Руденко М.В. Гроші та кредит у схемах і таблицях. Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 158 с.
20. Скоморович І.Г., Кубів С.І., Вербицька Т.П. та ін. Історія грошей і банківництва. За заг. ред. докт. экон. наук, проф. С.К.Реверчука. – Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2003. - 391с.
21. Циганов С.А. Генезис банківських систем у трансформаційних економіках: структурно-функціональний аналіз. К.: Академпрес, 2006.
22. Шамова І. В. Грошово-кредитні системи зарубіжних країн для спеціальності «Банківська справа»: Навч.-метод. посіб. для самостійного вивч. дисц. – К.: КНЕУ, 2007. – 160 с.
23. Шнирков О.І., Кузнецов О.В., Кульпінський С.В. Європейський валютний союз: Навчальний посібник. – К.: ВПЦ “Київський університет”, 2001.
24. Шамова І.В. Грошово-кредитні системи зарубіжних країн. Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2001.
25. Щербакова Г.Н. Банковские системы развитых стран. – М.: Экзамен, 2001.

Додаткова

1. Дук І.В. Еволюція, стадії розвитку і функції центральних банків розвинутих країн світу / І. Дук // Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. – 2009. – Вип. 2 (46). – С. 91–96.
2. Зайцев О. Банки-инноваторы // Банковская практика за рубежом. - 2008. - № 7. - С. 58.
3. Златіна Н. Особливості банківських систем зарубіжних країн (на прикладі Франції, Німеччини, Італії та Швейцарії) / Н. Златіна // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. - 2010. - Вип. 84. - С. 90-93.
4. Кашпур Ю.А. Міжнародний досвід реформування банківських систем у розвинутих країнах світу / Ю.А. Кашпур // Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. – Вип. 20.3. – С. 150–156.

5. Кириченко М. Інтернаціоналізація банківської діяльності: досвід країн Центрально-Східної Європи і перспективи для України // Вісник НБУ. - 2006. - № 8. - С. 25-28.
6. Краевая А. Банковский сектор Восточной Европы на волне перемен // Банковская практика за рубежом. – 2007. - № 8. – С. 15-21.
7. Крупка І. М. Сучасні міжнародні вимоги регулювання ліквідності банків / І. М. Крупка, Х. П. Паньків // Бізнес Інформ. – 2013. – № 6. – С. 337 – 341.
8. Кузнецов О. Монетарна політика Великобританії: досвід подолання інфляції // Вісник НБУ. – 2008. – № 9. – С. 40-43.
9. Ліфанова М. І., Проблеми і перспективи розвитку світової валютної системи в посткризовий період / М. І. Ліфанова. // Економіка. Управління. Іновації. – 2014. - №1.
10. Мамонтов А. Диалектика британского банковского рынка // Банковская практика зарубежом. - 2008. - № 10. - С. 26-30.
11. Міокова Н. В. Співробітництво України з Міжнародним валютним фондом / Н. В. Міокова // Статистика України. – 2011. – № 1. – С. 86–92.
12. Міщенко В. Базель-III: нові підходи банківського регулювання / В. Міщенко, А. Незнамова // Вісник НБУ. – 2011. – № 1. – С. 4 – 9.
13. Сенина Д.Н. Результаты изменения денежно-кредитной политики Банка Японии в 2013 г. / Д.Н. Сенина // Актуальные проблемы современной Японии, вып. XXVIII. – 2014. – С. 54-64
14. Скороходов А. Исламский прорыв//Банковская практика за рубежом. -2008.-№ 2.- С.20
15. Слобода Л. Я. Зарубіжний досвід управління капіталом банків / Л. Я. Слобода, В. В. Фостяк // Інвестиції: управління, практика, досвід. – 2011. - №11. – С. 25- 31.
16. Чамро Ю.О. Еволюція розвитку центральних банків та їх історичні типи / Ю.О. Чамро // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2011. – № 3 (12). – С. 231–236.
17. Чугуєв О. А. Ісламський банкінг та його фінансові інструменти в концепції потенційної моделі фінансо-вої системи / О. А. Чугуєв, А. В. Чередниченко // Економічний часопис – XXI. – 2011. – № 3–4. – С. 13–16.

Інтернет – ресурси

1. Банк Англії: www.bankofengland.co.uk
2. Банк міжнародних розрахунків: www.bis.org
3. Банк Японії: www.boj.or.jp/en/
4. Європейський банк реконструкції і розвитку: www.ebrd.com
5. Європейський центральний банк: www.ecb.int
6. Ісламський банк розвитку: www.isdb.org
7. Міжнародний валютний фонд: www.imf.org
8. Світовий банк: www.worldbank.org

Викладач _____ Левандівський О.Т.